

משנה נזיר פרק ב

Mishnah Nazir, chapter 2

(1) If one says: I am a *nazir* from dried figs and pressed figs [edibles, which are not prohibited to a *nazir*]; the School of Shammai say: [Once he says: I am a *nazir*, his vow is valid and that which he uttered afterward; “from figs” is treated as an afterthought, a change of heart, and therefore,] he

א הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה, בית שמאי אומרים נזיר, ובית הלל אומרים אינו נזיר. אמר רבי יהודה, אף כשאמרו בית שמאי, לא אמרו אלא באומר הרי הן עלי קרבן: ב אמר, אמרה פרה זו הריני נזירה אם עומדת אני, אמר הדלת הזה הריני נזיר אם נפתח אני, בית שמאי אומרים נזיר, ובית

becomes a *nazir*. While the School of Hillel say: [Since there is no *nezirut* from figs, the formula for his vow has no validity and] he does not become a *nazir*. Rabbi Yehudah says: Even that which the School of Shammai say, is only where he [later added and] said: [I meant that] they should be prohibited to me as a *korbon* [and only in such a case do they maintain that his vow prohibiting figs, which is irrelevant to *nezirut*, is binding. But the School of Hillel maintain, that even regarding figs, his vow has no validity].

(2) If one [upon trying unsuccessfully to get his cow to stand up] says: This cow [stubbornly refuses to stand up and it is as if she] is saying [to herself]: I will be a *nazirah*, if I stand [up, and I say: I will be a *nazir* from it, if she doesn't stand up]! Or: This [stubborn] door [refusing to open] is saying: I will be a *nazir* if I open [and I say: I will be a *nazir* from it, if it does not open! And afterwards, the cow stood, or the door opened, on its own, or through another person]; the School of Shammai say: [Since it was his intention that his vow be valid unless,

רבנו עובדיה מברטנורא

א הריני נזיר מן הגרוגרות ומן הדבילה ב"ש אומרים נזיר: דסבירא להו לב"ש אין אדם מוציא דבריו לבטלה, וכי אמר הריני נזיר אדעתא דליהוי נזיר קאמר, וכי דרר אמר מן הגרוגרות ומן הדבילה, מיהדר הוא דבעי דרר ביה, ואפילו בתוך כדי דבור לא מצי דרר ביה, דסבירא להו הקדש בטעות שמיא הקדש ולא שייך ביה שאלה ולא חזרה, והוא הדין בנזיר דכתיב ביה (במדבר ו') קדוש יהיה, הלכך הוי נזיר. וב"ה סברי הואיל ולא נדר כדרך הנודרים לא הוי נזיר, שאין נזירות מן הגרוגרות ומן הדבילה: אמר רבי יהודה אף כשאמרו ב"ש לא אמרו אלא באומר הרי הן עלי קרבן. דלא נחלקו בית שמאי וב"ה לענין נזירות דלא הוי נזיר. לא נחלקו אלא באומר בלבי היה שיהיו הגרוגרות עלי קרבן. ב"ש סברי דהוי נזיר מן הגרוגרות, וב"ה סברי דלא הוי נזיר: ב אמר אמרה פרה זו הריני נזירה אם עומדת אני. מי שהיתה פרתו רבוצה ואינה רוצה לעמוד, ואמר, פרה זו סבורה שלא תעמוד ואומרת בלבה הריני נזירה אם עומדת אני, ואני אומר הריני נזיר ממנה אם לא תעמוד. וכן דלת נעולה שאינה יכולה להפתח, ואמר, סבורה דלת זו שלא אפתחנה ואומרת הריני

he himself, made the cow stand, or opened the door,] he becomes a *nazir* [as in the case of the previous Mishnah]. But the School of Hillel say: [Certainly according to our view that this is not a valid formula for *nezirut*] he does not become a *nazir*.

[But even according to your view,

since he conditions his vow upon the cow not standing, or upon the door not opening, and the cow did in fact stand, and the door did in fact open, his vow should not take effect]. Rabbi Yehudah says: Even that which the School of Shammai say, is only where he [later added and] said: [When I said that I will be a *nazir* if it doesn't stand, I meant that] this cow is prohibited to me as a *korbon*, [i.e., at the time that the cow stubbornly refused to stand and was saying to herself it will be a *nazirah*] if she stands.

(3) If a cup of wine is poured for a man and he says: I am a *nazir* from it [it as if he says: I am a *nazir* from grapes, (see above 1:2) and]; he becomes a *nazir*. It once happened that a cup of wine was poured for a woman who was [on the verge of becoming] inebriated and she said: I am a *nazirah* from it; the Sages said that [here] her intention was [clearly] only to prohibit it upon herself as a

רבנו עובדיה מברטנורא

נזירה אם נפתחת אני, ואני אומר הריני נזיר ממנה אם לא תפתח. ואח"כ עמדה פרה זו מאליה או שהעמידה אחרים ולא העמידה הוא, וכן הדלת נפתחה מאליה או בא אחר ופתחה ולא פתחה הוא: **בית שמאי אומרים הרי זה נזיר**. דאזלי לטעמייהו דאמרי בנודר מן הגרוגרות ומן הדבילה שהוא נזיר אע"פ שאין נזירות מן הגרוגרות ומן הדבילה, הכי נמי אף ע"פ שאין נזירות מן הבהמה ומן הדלת הרי זה נזיר. ואע"פ שעמדה הבהמה ונפתחה הדלת לא היתה דעתו אלא שיעמידנה או יפתחנה הוא בעצמו: **וב"ה אומרים**. לדבריהם דב"ש. לדידן אפילו אם לא עמדה כלל לא הוי נזיר, מפני שנדר שלא בדרך הנודרים, שאין נזירות מן הבהמה ומן הדלת, אלא לדידכו דאמרייתו שאין אדם מוציא דבריו לבטלה וכי אמר הריני נזיר אדעתא דלהוי נזיר קאמר, אודו לן מיהת היכא דעמדה מאליה או אחרים העמידה דלא הוי נזיר, שהרי הוא לא אמר אלא אם לא תעמוד והרי עמדה: **א"ר יהודה וכו'**. לא נחלקו ב"ש על ב"ה לענין נזירות דלא הוי נזיר. לא נחלקו אלא באומר בלבי היה שתהיה בהמה זו קרבן בשעה שאמרת שאהיה נזיר ממנה אם לא תעמוד. דב"ש סברי הואיל ולא העמידה הוא הויא קרבן, וב"ה סברי הואיל ועמדה אינה קרבן: **ג מעשה באשה אחת וכו'**. מתניתין חסורי מחסרא והכי קתני, אם היה שכור ואמר הריני נזיר ממנו, אינו נזיר, שלא היה דעתו אלא לאסור אותו הכוס עליו בלבד, וכי היכי דלא לייתי ליה כוס אחרינא אמר הריני נזיר. ומעשה נמי באשה

הלל אומרים אינו נזיר. אמר רבי יהודה, אף כשאמרו בית שמאי, לא אמרו אלא באומר הרי פרה זו עלי קרבן אם עומדת היא: ג מנגו לו את הכוס, ואמר, הריני נזיר ממנו, הרי זה נזיר. מעשה באשה אחת שהיתה שכורה ומנגו לה את הכוס ואמרה הריני נזירה ממנו, אמרו חכמים, לא נתכוננה אלא לומר הרי הוא

korbon [to avoid drinking another cup of wine and thus she does not become a *nazirah*].

(4) If one says: I am a *nazir* on the condition that I may drink wine, or come into contact with the dead [since he made a condition contrary to the laws of the Torah his condition is void and] he becomes a *nazir* and all these things are prohibited for him. [If he says:] I was aware that there is such a thing called a *nazir*, but I did not know that a *nazir* is prohibited from drinking wine [since one who assumes *nezirut* for one of the prohibited items becomes a *nazir* for all (see above 1:2)]; he becomes prohibited [from drinking wine as a *nazir*]. But, Rabbi Shimon permits [he maintains that one becomes a *nazir* by accepting all the prohibitions of *nezirut*]. [If he says:] I was aware that wine is prohibited to a *nazir* but I thought that the Rabbis would permit me since I can't live without wine, or because [they know that] I bury the dead [for a living, this is considered a vow in error and is one of the four vows which the Sages invalidated (see Nedarim 3:1); and] he is permitted, but Rabbi Shimon prohibits [he maintains that the four vows also require a Sage to annul them in order to be invalidated].

(5) If one says: I am a *nazir* [and I will shave and bring the appropriate sacrifices upon the conclusion of the *nezirut*] and [in addition] the shaving [sacrifices] of a [nother] *nazir* is upon me [as well], and his friend heard this and said: Me too, and [in addition to my own *nezirut*] the shaving [sacrifices] of a [nother] *nazir* is upon me; if they are shrewd, they shave each other [and bring each other's

רבנו עובדיה מברטנורא

אחת שכורה וכו'; ד הרי זה נזיר ואסור בכלום. ובהא כ"ע מודו, מפני שהתנה על מה שכתוב בתורה וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו בטל: אבל איני יודע שהנזיר אסור בין הרי זה אסור. דין ותגלחת וטומאה האסורים בנזיר, הנזיר מאחד מהן נזיר בכלן: ורבי שמעון מתיר. דסבר אינו נזיר עד שיזור בכלן: או מפני שאני קובר מתים הרי זה מותר. דהוי נדרי אונסים, והוא אחד מארבעה נדרים שהתירו חכמים: ורבי שמעון אסור. דסבר ארבעה נדרים שהתירו חכמים צריכים שאלה לחכם. ואין הלכה כר"ש בהני תרי בני דמתניתין: ה הריני נזיר ועלי לגלח נזיר. קיבל עליו נזירות, ועוד קיבל עליו להביא קרבנות על נזיר אחר, ובא חבירו גם הוא ואמר

עלי קרבן: ד הריני נזיר על מנת שאהא שותה יין ומטמא למתים, הרי זה נזיר ואסור בכלן. יודע אני שיש נזירות אבל איני יודע שהנזיר אסור ביין, הרי זה אסור. ורבי שמעון מתיר. יודע אני שהנזיר אסור ביין אבל סבור הייתי שחכמים מתירים לי מפני שאין אני יכול לחיות אלא ביין או מפני שאני קובר את המתים, הרי זה מתיר. ורבי שמעון אסור: ה הריני נזיר ועלי לגלח נזיר, ושמעו חברו ואמר ואני ועלי לגלח נזיר, אם

sacrifices, and thus they are not obligated to bring their own], but if not, they they must shave [and bring additional sacrifices for] others [besides their own].

(6) If he says: It is upon me to shave half a nazir, and his friend heard this and said: Me too, it is upon me to shave half a *nazir*; [it is considered as two separate and contradictory statements, 1. It is upon me to shave, i.e., I am obligated to shave a full nazir, and 2. half a nazir which is

considered a retraction thus] this one shaves one *nazir* and the other one shaves one *nazir*, these are the words of Rabbi Meir, but the Sages say: [It is treated as one statement and] each shave half a *nazir*.

(7) [If one says:] I am a *nazir* when I have a son and a son was born to him he becomes a *nazir*. If he has a daughter, a *tumtum* [one whose gender is unknown] an androgynous [one who has both male and female characteristics], he does not become a *nazir*. [If he said: I am a *nazir*] when I see that I have a child, then even if it is a daughter, *tumtum*, or an androgynous, he becomes a *nazir*.

(8) If his wife miscarried; [since regarding miscarriages, there is a doubt, whether the mother carried a full term viable baby, in which case his condition of "having a child" is considered fulfilled, or not,] he does not become a *nazir*. [This is the view of Rabbi Yehudah who holds that when a person says when I have a child he does not consider his condition satisfied, when its viability is in doubt and is thus treated leniently.] Rabbi Shimon [argues and holds that a doubt is treated

רבנו עובדיה מברטנורא

כן: אם היו פקחים. כל אחד פוטר את חבירו בקרבנותיו, ואע"פ שבשעה שנדר הראשון לגלח נזיר אכתי לא הוא השני נזיר: ו זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם דברי ר"מ. ר"מ לטעמיה דסבר תפוס לשון ראשון, וכי אמר הרי עלי לגלח, תגלחת שלימה קאמר, וכי הדר קאמר חצי נזיר, לאו כל כמיניה למיהדר ביה אפילו תוך כדי דבור. ורבנן סברי נדר ופתחו עמו הוא, והוי כאומר חצי קרבנות של נזיר עלי, שאינו חייב אלא חצי קרבנות של נזיר. והלכה כחכמים: ו נולד לו בן הרי זה נזיר. דבלשון בני אדם לא מיקרי בן אלא זכר, ולא נקבה ולא טומטום ואנדרוגינוס. וולד מקרי אפילו נקבה וטומטום ואנדרוגינוס: ח הפילה אשתו. ולא ידע אי בר קיימא הוא אי נפל

היו פקחים, מגלחים זה את זה. ואם לאו, מגלחים נזירים אחרים: ו הרי עלי לגלח חצי נזיר, ושמע חברו ואמר ואני עלי לגלח חצי נזיר, זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, זה מגלח חצי נזיר וזה מגלח חצי נזיר: ו הריני נזיר לכשיהיה לי בן, ונולד לו בן, הרי זה נזיר. נולד לו בת, טמטום, ואנדרוגינוס, אינו נזיר. אם אמר כשאראה כשיהיה לי ילד, אפילו נולד לו בת, טמטום, ואנדרוגינוס, הרי זה נזיר: ח הפילה אשתו, אינו נזיר. רבי שמעון אומר, יאמר, אם היה

strigently and thus he must keep his vow out of doubt. However, there is a problem regarding the sin-offering sacrifice offered upon the conclusion of his *nezirut*, since one who is not a *nazir* may not bring such a sacrifice as a voluntary offering. To resolve this problem, Rabbi Shimon] says: He should say [before he begins his *nezirut*]: If it was a viable child [who

died at childbirth, then] I am an obligatory *nazir*, otherwise, I am [becoming now] a voluntary *nazir*. Should his wife give birth again [then according to Rabbi Yehudah who maintained above that a miscarriage does not satisfy his condition]; he [now] becomes a *nazir*. [However, according to Rabbi Shimon we now have an additional doubt, for if the miscarried fetus was not viable, then the first *nezirut* was voluntary, and not as a fulfillment of his vow, and he now has an obligation to fulfill his vow. On the other hand, if the fetus were viable, then he is considered to have fulfilled his vow, thus] Rabbi Shimon says: He should say [before he begins his second *nezirut*]: If the first [fetus] were viable then the first [*nezirut*] would have been obligatory, and the second one [should be] voluntary. Otherwise, [if the first fetus were not liable, then] the first would be voluntary, and now this [second] one should be considered obligatory.

(9) [If one says:] I am a *nazir*, and [in addition] I will be a *nazir* when I will have a son, and after he began his [*nezirut*] he had a son, he first completes his [own *nezirut*], and then he begins to count [an additional *nezirut* that] of his son. [However, if one says:] I am a *nazir* when I have a son, and [in addition] I am a *nazir*, and when he began his [*nezirut*] he had a son, [since he vowed the *nezirut*

רבנו עובדיה מברטנורא

הוא: אינו נזיר. ומתניתין ר' יהודה היא דאמר לא מחית איניש נפשיה אספיקא, וכי אמר כשיהיה לי ור, על ורדאי קאמר: רבי שמעון אומר יאמר אם היה בן קיימא וכו'. ר' שמעון סבר ספק נזירות להחמיר, הלכך צריך להיות נזיר מספק, ומתנה ואומר אם בן קיימא הוא הריני נזיר חובה ואם לאו הריני נזיר נדבה, ומגלח ומביא קרבנותיו לסוף שלשים יום. ובלא תנאי לא היה יכול להביא קרבן מספק. ואין הלכה כר"ש: חזרה וילדה הרי זה נזיר. שהרי לא נהג נזירות מחמת הנפל, ועכשיו שילדה ורד של קיימא חלה נזירות. ולדברי ר"ש צריך לחזור ולהתנות, דשמא הראשון היה ורד של קיימא: ט הריני נזיר ונזיר לכשיהיה לי בן. מי שקבל עליו נזירות סתם, ועוד קבל עליו נזירות אחרת כשיהיה לו בן: משלים את שלו. תחלה, ומגלח ומביא קרבן, ואח"כ מונה את של בנו:

בן קיימא, הרי אני נזיר חובה. ואם לאו, הרי אני נזיר נדבה. חזרה וילדה, הרי זה נזיר. רבי שמעון אומר, יאמר, אם הראשון בן קיימא, הראשון חובה וזו נדבה. ואם לאו, הראשון נדבה וזו חובה: ט הריני נזיר, ונזיר כשיהיה לי בן, התחיל מונה את שלו ואחר כך נולד לו בן, משלים את שלו ואחר כך מונה את של בנו. הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר, התחיל מונה את שלו ואחר כך נולד

for his son first] he interrupts his [nezirut], begins the one on account of his son, and then completes his own [and since there can be no shaving for less than thirty days (see next Mishnah) thus in a case where he does not have thirty days leftover of his

לו בן, מניח את שלו ומונה את של בנו ואחר כך משלים את שלו: 'הריני נזיר לכשיהא לי בן, ונזיר מאה יום. נולד לו בן עד שבועים, לא הפסיד כלום. לאחר שבועים, סותר שבועים שאין תגלחת פחות משלשים יום:

own, he shaves and brings two sets of sacrifices after he completes both sets of *nezirut* (Tosfot Yom Tov)].

(10) [If one says:] I am a [standard] *nazir* when I will have a son and a *nazir* for one hundred days [thus totaling one hundred and thirty days of *nezirut*], and a son was born to him before the expiration of seventy days, he [interrupts his *nezirut*, begins the thirty days of his son, shaves, and brings the sacrifices. He then completes his own, together totaling 130 days, and thus] does not lose any period of time. But if [his son were born] after seventy days, [e.g., on the eightieth day of his *nezirut*] these [10 days, past the] seventy, are void since [on the eightieth day he interrupts his *nezirut* and begins the thirty days of his son. Afterwards, he must continue his period of thirty days, rather than twenty days, since] there can be no shaving for less than thirty days [thus his total days of *nezirut* is one hundred and forty, rather than one hundred and thirty].

רבנו עובדיה מברטנורא

הריני נזיר כשיהיה לי בן ונזיר. שקיבל עליו תחלה נזירות בנו: והתחיל מונה את שלו ואח"כ נולד לו בן. קודם שישלמו שלשים יום: מניח את שלו ומונה את של בנו. דכיון שקיבל עליו נזירות בנו תחלה, מיד כשנולד לו בן צריך להניח את שלו ולמנות של בנו ואח"כ משלים את שלו: 'עד שבועים לא הפסיד כלום. שכשהוא מפסיק נזירותו ומונה נזירות בנו ומגלח וחוזר ומשלים את שלו לתשלום נזירותו מן השבועים שמנה כבר עד המאה שנדר, הם ל' יום, נמצא בין תגלחת של נזירות בנו לתגלחת של תשלום נזירותו ל' יום ואינו מפסיד כלום. אבל אם מנה יותר משבועים יום קודם שהתחיל בנזירות בנו ובא להפסיק נזירותו כדי להתחיל נזירות בנו, כשיגלח על נזירות בנו ובא להשלים נזירותו עד מאה יום שנדר נמצאו פחות משלשים יום בין תגלחת של נזירות בנו לתגלחת של נזירותו, ואי אפשר להיות בין תגלחת לתגלחת פחות מל' יום, ונמצא מפסיד כל אותן הימים שמנה יותר מע':